

Természetes gyepeink különleges értéke
Vinczeffy Imre

Változatos természeti adottságaink fajgazdag növényzetet hoztak létre a legelőkön és réteken. Az adottságok változatainak számát zárójelben jelöljük.

- Domborzati viszonyok:** 1-25% között, átlag 6.7; Alf:2.5, Hv: 15% (4)
Lejtés iránya: Dél, Észak, Kelet, Nyugat (4)
Napsütéses órák száma: 1700-2200, teny.időben: 180-245. (5)
Átlagos hőmérséklet °C: 10; 8-12 között, tenyészidőszakban 15-20 (5)
Átlagos csapadék mm: 592, Alf: 553, Hv: 662 (4)
Légnedvesség %-ban: 60/év, 55-65 közt, tenyészidőben 50 ; 44-54 (3)
Termőtalaj cm: 2-100; -20, 20-40, 40-80, 80 fölött (4)
Átlagos humusz %: 2.4; -2, 2-6, 6-10, 10 fölött (4), pH: -6, 6-8, 8-; (3)
Talajtípusok száma: 32 és azok keverékei (32)
Talajszellőzés:(3, rosszközepes, jó); talajélet: (3, pangó, közepes, jó).

Az elméletileg lehetséges változatok száma 66 millió. Ha egy kis területen csak 100 ezred része érvényesül, akkor is 660 változat lehetséges. Eredményként gyepeinkben sok száz növény él. Hazai botanikusok közleményeiből 483 gyeptipológiai felvétel átlaga alapján egy 2x2 m-es mintanegyzetten 51 fajt jegyeztek föl (22-81 között); a legelőkön 64 fajt (48-81), a réteken 38 fajt (22-54).

Ezek a régi gyeptipológiai felvételek tájékoztatást jelentenek a növényzetükben leromlott gyepek kiegészítő helyreállításában, amelyre többen fölhívták a figyelmet és amely egyre szükségesebb a növényi fajokban elszegényedett, vagy a korábbi gyeptöréseken - másodlagosan - kialakult hiányos összetételű gyepeken. Célszerű volna ezt a kérdéskört kissé elemeznünk.

Összevetve a gyeptipológiai felvételek eredménytáblázatát a hazai gyógy- és fűszernövényeket ismertető jelentős kiadványokkal, megállapítható, hogy a növényzet 69%-a gyógyhatású (amelyek között sok egyúttal étkezésre, vagy fűszerezésre is alkalmas), továbbá 10% körüli a csak fűszerezésre használt növények aránya. Nem csoda, hogy a legelőkön kialakult állatok szívesen fogyasztják a természetes gyepek teljes biológiai értékű, íz- és zamatanyagban gazdag növényzetét.

Összehasonlítottuk 12 legjobb minőségű fű és pillangós tápérték-adatait 12 gyógynövényével. Megállapítottuk, hogy a gyógynövények 10%-on belüli eltéréssel a legkiválóbb fűvek és pillangósok átlagát adták, de nyerszírban és főleg ásványi anyagban 30-80 %-kal többet nyújtottak.

A természetes gyepek évszázadok során alakultak ki az állatok állandó legelésének hatására. Ahol megszűnik a legelés, ott fajban szegényedik a gyepek, az állat pedig nem nyújtja termelésben, szaporodásban, gazdaságosságban és élettartamában azt, amire genetikailag képes.

Gondoljunk az évszázadok során Mántuába, Milánóba, Münchenbe, Strassburgba, Nürnbergbe - a legelőkön született, ott felnőtt - lábunkon hajtott állataink csordáira, nyájaira, amelyek nagy jövedelmet biztosítottak: műtrágyák, abrakok, szántón termesztett takarmányok és premixek nélkül.

A fentiek ma is lehetőséget jelentenek, amihez a legfontosabb kellékek: a szaktudás megszerzési lehetőségének biztosítása, az állatok legeltetéses tartása, aminek viszont alapfeltétele a **vagyonbiztonság a legelőn!**